

Niewypłacalność oznacza, że dłużnik nie jest w stanie spłacić długów w terminie ich wymagalności, przy czym niezdolność ta nie jest przejściowa.

Postępowanie w związku z niewypłacalnością oznacza postępowanie prowadzone jednocześnie w odniesieniu do wszystkich długów dłużnika.

W Finlandii istnieją trzy różne rodzaje postępowania w związku z niewypłacalnością: postępowanie upadłościowe, restrukturyzacja przedsiębiorstwa i restrukturyzacja długów osoby fizycznej. Postępowanie upadłościowe podlega przepisom ustawy o upadłości (Konkurssilaki 120/2004), która weszła w życie dnia 1 września 2004 r. Ustawa o restrukturyzacji przedsiębiorstw (Laki yrityksen saneerausesta 47/1993) oraz ustawa o restrukturyzacji długów osoby fizycznej (Laki yksityishenkilön velkajärjestelystä 57/1993) weszły w życie dnia 8 lutego 1993 r.

Postępowanie upadłościowe jest postępowaniem likwidacyjnym mającym na celu likwidację majątku dłużnika i podział zysków wśród wierzycieli.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa i restrukturyzacja długów osób fizycznych są postępowaniami naprawczymi mającymi na celu przywrócenie dobrej kondycji finansowej dłużników oraz umożliwienie im przezwyciężenia trudności finansowych.

Dłużnik może również zawrzeć ugodę z wierzycielami dotyczącą spłaty długów oraz zawrzeć innego rodzaju porozumienia poza tokiem oficjalnego postępowania w związku z niewypłacalnością. Nie istnieją żadne przepisy regulujące porozumienia zawierane na zasadzie dobrowolności.

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Upadłość

Upadłość ma powszechne zastosowanie, co oznacza, że można ją ogłosić zarówno w odniesieniu do osób fizycznych, jak i wobec osób prawnych. Można ogłosić upadłość osoby prawnej nawet w przypadku jej wykreślenia z odpowiedniego rejestru lub rozwiązania. Można również ogłosić upadłość masy spadkowej.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć wobec każdego przedsiębiorstwa prowadzącego działalność gospodarczą, jak również każdego prywatnego przedsiębiorcy. Nie jest to jednak możliwe w przypadku niektórych przedsiębiorstw, takich jak instytucje kredytowe i zakłady ubezpieczeń podlegające przepisom szczególnym i szczególnej kontroli.

Restrukturyzacja długów

O restrukturyzację długów może wystąpić wyłącznie osoba fizyczna. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą na własny rachunek lub prowadząca działalność w ramach spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością lub jako komplementariusz w spółce komandytowej również może wystąpić o restrukturyzację długów pod pewnymi warunkami.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Ogólną przesłanką wszczęcia wszystkich trzech rodzajów postępowań w związku z niewypłacalnością jest niewypłacalność dłużnika. Niewypłacalność oznacza, że dłużnik nie jest w stanie spłacić długów w terminie ich wymagalności, przy czym niezdolność ta nie jest przejściowa. Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć również w przypadku ryzyka niewypłacalności dłużnika.

Upadłość

Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć zarówno dłużnik, jak i wierzyciel. Ogólną przesłanką wstępną ogłoszenia upadłości jest niewypłacalność dłużnika. Ustawa o upadłości zawiera domniemania dotyczące niewypłacalności, aby ułatwić ustalenie, czy dana osoba jest niewypłacalna. Dłużnika spełniającego te przesłanki uznaje się za niewypłacalnego, chyba że zostanie przedstawiony dowód przeciwny.

Dłużnika uznaje się za niewypłacalnego, jeżeli:

1. dłużnik oświadczy, że jest niewypłacalny, oraz nie istnieją żadne szczególne przesłanki uzasadniające nieprzyjęcie tego oświadczenia;
2. dłużnik zaprzestał realizacji płatności;
3. w toku postępowania egzekucyjnego w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości ustalono, że dłużnik nie jest w stanie spłacić swojego długu w całości; lub
4. dłużnik, który jest lub był zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych w ciągu roku poprzedzającego złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, nie spłacił bezspornej i wymagalnej wierzytelności w terminie tygodnia od otrzymania wezwania do zapłaty.

Wierzyciel może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości wobec dłużnika, jeżeli jego wierzytelność opiera się na orzeczeniu lub innym tytule wykonawczym bądź zobowiązaniu podpisanym przez dłużnika, którego dłużnik nie kwestionuje, lub jest z innego względu bezsporna. Kwota będąca przedmiotem roszczenia nie musi być zaległa. Istnieją ograniczenia dotyczące wnioskowania o ogłoszenie upadłości na podstawie wierzytelności o nieznacznej wysokości oraz w przypadkach, w których wierzyciel posiada zabezpieczenie wierzytelności.

Sąd powołuje syndyka masy upadłości i zapewnia, by zawiadomienie o wszczęciu postępowania upadłościowego zostało bezzwłocznie ogłoszone w dzienniku urzędowym Finlandii. Zawiadomienie można również ogłosić w dowolnej gazecie codziennej. Syndyk masy upadłości ma obowiązek powiadomić wierzycieli o wszczęciu postępowania upadłościowego. Wpisu o wszczęciu postępowania upadłościowego dokonuje się również między innymi w rejestrze upadłości, rejestrze handlowym, rejestrze hipotek, rejestrze statków morskich, rejestrze statków morskich w budowie, rejestrze statków powietrznych, rejestrze zastawów na majątku przedsiębiorstw, rejestrze pojazdów oraz rejestrze papierów wartościowych.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wniosek o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego może złożyć dłużnik lub wierzyciel. Większość wniosków składają dłużnicy.

Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć, jeżeli dłużnik jest niewypłacalny i nie ma żadnych przeszkód prawnych uniemożliwiających wszczęcie postępowania. Przeszkodą może być na przykład zaistnienie prawdopodobieństwa, że plan restrukturyzacyjny nie rozwiąże problemu niewypłacalności lub że majątek dłużnika będzie niewystarczający do pokrycia kosztów postępowania restrukturyzacyjnego. Postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć również w przypadku, gdy niewypłacalność dłużnika jest nieuchronna. Postępowanie restrukturyzacyjne ze względu na nieuchronną niewypłacalność można wszcząć na wniosek wierzyciela wyłącznie wówczas, gdy wierzytelność dotyczy znaczącego interesu finansowego. Ponadto postępowanie restrukturyzacyjne można wszcząć na wspólny wniosek dłużnika i co najmniej dwóch wierzycieli, których łączna suma wierzytelności stanowi co najmniej jedną piątą znanego zadłużenia dłużnika, lub jeśli tacy wierzyciele oświadczą, że popierają wniosek dłużnika.

Sąd ogłasza postanowienie o wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego w dzienniku urzędowym Finlandii. Syndyk ma obowiązek powiadomić wierzycieli o wszczęciu postępowania. O wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego zawiadamia się również niektóre organy, jak również dokonuje się stosownego wpisu w rejestrze upadłości, rejestrze handlowym oraz rejestrze hipotek.

Wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego wywołuje skutki prawne automatycznie od dnia wydania postanowienia w tej sprawie. Po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania sąd może – na wniosek wnioskodawcy lub dłużnika – wydać zakaz spłaty długów i ich zabezpieczenia, zakaz windykacji długów lub zakaz zajęcia lub stosowania innych środków egzekucyjnych, które zaczęły wywierać skutki przed wszczęciem postępowania.

Restrukturyzacja długów

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów wszczyna się na wniosek dłużnika. Przesłanką wszczęcia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów jest niewypłacalność dłużnika oraz fakt, że nie można racjonalnie oczekiwać poprawy sytuacji na tyle, aby był on w stanie spłacić swoje zadłużenie.

Główną przyczyną niewypłacalności musi być zasadnicze pogorszenie wypłacalności dłużnika wynikające ze zmiany okoliczności niezawinionie przez dłużnika, takiej jak choroba. Sąd może wszcząć postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów również wówczas, gdy istnieje inna zasadna przesłanka uzasadniająca restrukturyzację długów, biorąc pod uwagę stosunek długów i innych zobowiązań dłużnika do jego wypłacalności. Przy ocenie wypłacalności dłużnika uwzględnia się na przykład majątek dłużnika, jego dochody i możliwości zarobkowe.

Nie mogą istnieć żadne przeszkody prawne uniemożliwiające wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów (np. dług zaciągnięty w wyniku przestępstwa lub lekkomyślne i nieodpowiedzialne zaciągnięcie długu). Sąd może jednak uwzględnić wniosek o restrukturyzację długów niezależnie od wystąpienia ogólnej przeszkody, jeżeli istnieje ku temu uzasadniona przyczyna. W takich przypadkach zwraca się szczególną uwagę na środki zastosowane przez dłużnika w celu spłaty długów, okres zaległości w spłacie kwot będących przedmiotem roszczenia oraz inne okoliczności dotyczące dłużnika, jak również znaczenie restrukturyzacji długów zarówno dla dłużnika, jak i dla wierzycieli.

Wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów wywołuje automatycznie skutki prawne od dnia wydania postanowienia w tym względzie. Po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania sąd może – na wniosek dłużnika – wydać tymczasowy zakaz spłaty długów i ich zabezpieczenia, zakaz windykacji długów lub zakaz zajęcia i stosowania innych środków egzekucyjnych, które zaczęły wywierać skutki przed wszczęciem postępowania.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Upadłość

Majątek posiadany przez dłużnika w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego oraz majątek nabyty przez niego przed zakończeniem postępowania upadłościowego stanowi majątek masy upadłości. Zyski ze sprzedaży majątku należącego do masy upadłości, jak również majątek, który można odzyskać w trakcie likwidacji, oraz aktywa nabyte w drodze surogacji również wchodzi w skład masy upadłości.

Co do zasady majątek niepodlegający zajęciu nie wchodzi w skład masy upadłości. Ponadto majątek nabyty przez osobę fizyczną lub dochody przez nią uzyskane po wszczęciu postępowania upadłościowego nie wchodzi w skład jej masy upadłości.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

W postępowaniu restrukturyzacyjnym sporządza się plan restrukturyzacyjny dla dłużnika. Plan zawiera na przykład sprawozdanie dotyczące sytuacji finansowej dłużnika, tj. jego aktywów, pasywów i innych zobowiązań. Plan restrukturyzacyjny sporządza się na podstawie całego majątku dłużnika w chwili wszczęcia postępowania. Możliwy jest również zwrot do masy upadłości: czynność prawną, którą można by było uznać za bezskuteczną, gdyby zamiast wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości, można uznać za bezskuteczną w postępowaniu restrukturyzacyjnym na takich samych podstawach jak w przypadku postępowania upadłościowego.

Chociaż w wyjątkowych okolicznościach możliwa jest zmiana planu restrukturyzacyjnego po jego zatwierdzeniu, nie można zwiększyć kwot płatności na rzecz każdego z wierzycieli poprzez zmianę planu. W przypadku przeniesienia własności majątku na dłużnika po zatwierdzeniu planu restrukturyzacyjnego wierzyciele mogą jednak żądać od dłużnika dodatkowych płatności. Od dłużnika można zażądać dokonania dodatkowych płatności, jeżeli jego sytuacja finansowa zostanie uznana za lepszą w porównaniu z chwilą sporządzania planu. Wniosek o dodatkowe płatności można złożyć, jeżeli istnieją podstawy zażądania takich płatności, i należy go wnieść do sądu nie później niż w terminie jednego roku od dnia przedstawienia sądowi sprawozdania końcowego.

Restrukturyzacja długów

Przy ocenie wypłacalności dłużnika należy uwzględnić na przykład środki finansowe uzyskane z likwidacji majątku dłużnika, dochody dłużnika i jego możliwości zarobkowe, niezbędne wydatki na utrzymanie oraz zobowiązania alimentacyjne. W przypadku restrukturyzacji długów zatwierdza się na rzecz dłużnika plan spłaty zobowiązań wobec wierzycieli odpowiadający jego wypłacalności. W przypadku restrukturyzacji długów cały dochód dłużnika przekraczający kwotę niezbędnych wydatków na utrzymanie oraz zobowiązań alimentacyjnych, jak również inne składniki majątku dłużnika, które nie są niezbędne do zaspokojenia jego podstawowych potrzeb, wykorzystuje się do spłaty długów. Majątek uznawany za niezbędny do zaspokojenia podstawowych potrzeb dłużnika obejmuje zajmowane przez dłużnika mieszkanie będące jego własnością, meble – w rozsądnym zakresie – oraz rzeczy osobiste i rzeczy niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika w zakresie, w jakim racjonalnie uważa się je za niezbędne. Majątek uznawany za niezbędny do zaspokojenia podstawowych potrzeb dłużnika można spieniężyć wyłącznie w przypadkach przewidzianych w prawie.

Ponadto w planie spłaty można zobowiązać dłużnika do dokonania dodatkowych płatności z tytułu dodatkowych dochodów lub majątku otrzymanego przez niego w trakcie obowiązywania planu spłaty. Dłużnik ma obowiązek przekazać wierzycielom określoną część wszelkich darowizn i innych jednorazowych płatności otrzymanych w trakcie obowiązywania planu spłaty. Jeżeli dochód dłużnika przekracza dochód ustalony do celów planu spłaty, można mu nakazać zapłatę określonej części dodatkowego dochodu na rzecz wierzycieli.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Upadłość

O ogłoszeniu upadłości decyduje sąd. Sąd powołuje również syndyka masy upadłości. Na syndyka masy upadłości może zostać powołana osoba, która wyraża na to zgodę, posiada zdolności, umiejętności i doświadczenie wymagane do pełnienia tej funkcji oraz posiada inne cechy umożliwiające właściwe jej pełnienie. Syndyka masy upadłości nie może łączyć z dłużnikiem lub wierzycielem stosunek, który narażałby na szwank niezależność syndyka od dłużnika lub bezstronność w stosunku do wierzycieli lub jego zdolność do pełnienia funkcji w odpowiedni sposób. Syndykiem nie może być osoba prawna.

Syndyk masy upadłości odgrywa zasadniczą rolę w zarządzaniu masą upadłości w postępowaniu upadłościowym. Obowiązki syndyka masy upadłości obejmują między innymi reprezentowanie masy upadłości, bieżące zarządzanie masą upadłości, sporządzanie spisu inwentarza i ustalanie osoby dłużnika, przyjmowanie zgłoszeń wierzycieli oraz sporządzanie listy wierzycieli. Do obowiązków syndyka masy upadłości należy również zarządzanie majątkiem należącym do masy upadłości oraz jego sprzedaż, jak również podział zysków ze sprzedaży.

W chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik traci prawo do zarządu własnym majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości. Dłużnik jest zobowiązany do współpracy, tak aby możliwe było zakończenie postępowania upadłościowego. Dłużnik musi ujawnić syndykowi masy upadłości informacje konieczne do sporządzenia spisu inwentarza masy upadłości oraz jego zatwierdzenia. Dłużnik ma prawo otrzymać informacje dotyczące masy upadłości.

Jest on też uprawniony do uczestnictwa w zgromadzeniu wierzycieli oraz wyrażania opinii na temat rozstrzyganych kwestii.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

W chwili wszczęcia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji przedsiębiorstwa sąd powołuje zarządcę. Zarządca jest osobą pełnoletnią, o nieposzlakowanej opinii, wobec której nie ogłoszono upadłości i która ma pełną zdolność do czynności prawnych. Osoba ta musi posiadać zdolności, umiejętności i doświadczenie niezbędne do pełnienia tej funkcji. Zarządcy nie może łączyć z dłużnikiem lub z dowolnym z wierzycieli stosunek, który mógłby narażać na szwank niezależność zarządcy od dłużnika lub jego bezstronność w stosunku do wierzycieli. Zarządcą nie może być osoba prawna. Zarządca odpowiada za osiągnięcie celu postępowania oraz ochronę interesów wierzycieli. Zarządca sporządza sprawozdanie dotyczące majątku i zobowiązań dłużnika oraz propozycję planu restrukturyzacyjnego. Zarządca nadzoruje również działania podejmowane przez dłużnika. Sąd może powołać radę wierzycieli w celu reprezentowania wierzycieli i działania jako organ doradczy pomagający zarządcy w wykonywaniu obowiązków. Nie powołuje się rady, jeżeli zostanie to uznane za zbędne ze względu na małą liczbę wierzycieli lub z dowolnego innego powodu. Dłużnik zachowuje prawo do zarządu własnym majątkiem i działalnością, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej. Po wszczęciu postępowania dłużnik nie może na przykład bez zgody zarządcy zaciągnąć nowego długu, chyba że nowy dług jest związany z czynnościami zwykłego zarządu, a jego kwota i warunki jego zaciągnięcia nie są nietypowe. Na wniosek zarządcy lub wierzyciela zarząd własny dłużnika można również ograniczyć w inny sposób, jeżeli istnieje ryzyko, że dłużnik będzie działał w sposób narażający interesy wierzyciela na szwank. Dłużnik jest zobowiązany do współpracy i przekazywania informacji sądowi, zarządcy i radzie wierzycieli. Dłużnik jest nadal uprawniony do wykonywania swojego prawa do podejmowania czynności w zawiśłym lub przyszłym postępowaniu sądowym, chyba że zarządca podejmie decyzję o wykonaniu tego prawa.

Restrukturyzacja długów

W stosownych przypadkach sąd może powołać zarządcę w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów, jeżeli jest to konieczne do wyjaśnienia sytuacji finansowej dłużnika, likwidacji jego majątku lub dokonania restrukturyzacji długów. Zarządcą może zostać osoba pełnoletnia, ciesząca się nieposzlakowaną opinią, wobec której nie ogłoszono upadłości, nie ograniczono jej zdolności do czynności prawnych oraz jeżeli wyraża ona zgodę na powołanie. Zarządca musi posiadać kwalifikacje, zdolności i doświadczenie wymagane do pełnienia swoich funkcji. Nie może go łączyć z dłużnikiem lub z dowolnym z wierzycieli stosunek, który mógłby narażać na szwank jego niezależność od dłużnika lub jego bezstronność w stosunku do wierzycieli. Zarządcą nie może być osoba prawna.

W stosownych przypadkach do obowiązków zarządcy należy sporządzanie projektu planu spłaty i pełnienie pozostałych obowiązków nałożonych na zarządcę przez sąd. Podczas sporządzania projektu planu spłat zarządca prowadzi negocjacje z dłużnikiem i z wierzycielami oraz przekazuje im niezbędne informacje dotyczące restrukturyzacji długów, jak również umożliwia im złożenie oświadczenia dotyczącego wniosku oraz projektu planu spłaty. Zarządca może również zostać powołany w celu nadzorowania likwidacji majątku dłużnika, jak również przekazania wierzycielom środków finansowych uzyskanych z likwidacji. W braku powołania zarządcy za sporządzenie projektu planu spłaty odpowiada dłużnik. O wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów osoby fizycznej decyduje sąd. Sąd jest również odpowiedzialny za zatwierdzenie planu spłaty wierzycieli.

Dłużnik zachowuje tytuł prawny do swojego majątku i prawo jego posiadania. Cały majątek dłużnika, który nie zostanie uznany za niezbędny do zaspokojenia jego podstawowych potrzeb, wykorzystuje się jednak do spłaty długów. Dłużnik ma obowiązek przekazać sądowi, wierzycielom i ewentualnemu zarządcy wszelkie niezbędne informacje dotyczące kwestii mających znaczenie dla restrukturyzacji długów. Dłużnik przyczynia się również do odpowiedniego przeprowadzenia procesu restrukturyzacji długów.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Upadłość

Z zastrzeżeniem pewnych wyjątków wierzycielowi w postępowaniu upadłościowym przysługuje prawo do dokonania potrącenia wierzytelności z długiem należnym dłużnikowi w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, nawet jeżeli dług należny dłużnikowi lub wierzytelność wierzyciela nie są jeszcze wymagalne. Prawo do potrącenia nie ma zastosowania do wierzytelności, która nie uprawnia wierzyciela do zaspokojenia z masy upadłości, ani do jakiegokolwiek wierzytelności podporządkowanej względem innych wierzytelności. Wierzyciel ma obowiązek przekazać informacje na temat wierzytelności, która będzie przedmiotem potrącenia.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Pomimo zakazu windykacji długu wierzyciel ma prawo do potrącenia wierzytelności z długiem należnym dłużnikowi w chwili wszczęcia postępowania pod tymi samymi warunkami, co w postępowaniu upadłościowym. Zawiadomienie o potrąceniu doręcza się również zarządcy. Prawo do potrącenia nie ma zastosowania do potrącenia dokonanego przez instytucję kredytową ze środkami finansowymi zgromadzonymi na rachunku dłużnika prowadzonym przez tę instytucję w chwili uprawomocnienia się zakazu windykacji lub w późniejszym terminie lub ze środkami finansowymi, które w takiej chwili znajdują się w posiadaniu instytucji kredytowej w celu ich wpłaty na rachunek dłużnika, jeżeli rachunek ten można wykorzystywać do dokonywania płatności.

Restrukturyzacja długów

Po wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu objętego nakazem zawieszenia spłaty lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. Nakaz zawieszenia windykacji obejmuje również potrącenie wierzytelności dłużnika z długami wierzyciela. Wspomniany nakaz zawieszenia nie ma jednak zastosowania do należności podatkowych.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Co do zasady umowy, które nie dotyczą wierzytelności będących przedmiotem postępowania w związku z niewypłacalnością, pozostają ważne i niezmienione we wszystkich rodzajach postępowań w związku z niewypłacalnością.

Upadłość

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik nie wykonał umowy, której jest stroną, druga umawiająca się strona żąda oświadczenia, czy syndyk masy upadłości zobowiąże się do wykonania umowy. Jeżeli syndyk oświadczy, że umowa zostanie wykonana, i wniesie akceptowalne zabezpieczenie wykonania, umowa nie może zostać wypowiedziana. Druga umawiająca się strona może jednak wypowiedzieć umowę, jeżeli ma ona charakter osobisty lub jeżeli istnieje inny szczególny powód, dla którego nie można wymagać od drugiej strony pozostania w stosunku umownym z masą upadłości.

Ponadto można uznać za bezskuteczną konkretną czynność prawną spełniającą przesłanki określone w ustawie o zwrocie majątku do masy upadłości (Laki takaisaannista konkurssipesään 758/1991).

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego pozostaje bez uszczerbku dla istniejących zobowiązań dłużnika, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej. Dłużnik może wypowiedzieć umowę najmu lub leasingu, w ramach której jest on najemcą lub leasingobiorcą, z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia, którego bieg rozpoczyna się z chwilą doręczenia wypowiedzenia. Osoba, która przed wszczęciem postępowania zobowiązała się do spełnienia świadczenia umownego na rzecz dłużnika, ale nie spełniła tego świadczenia w chwili wszczęcia postępowania, może żądać jego spełnienia, jeżeli spełnienie świadczenia można uznać za czynność wchodzącą w zakres czynności zwykłego zarządu dłużnika. Jeżeli spór dotyczy innego rodzaju umowy zawartej przed wszczęciem postępowania, a dłużnik w chwili wszczęcia postępowania nie wywiązał się ze swojego zobowiązania płatniczego wynikającego z umowy, zarządca – na wniosek drugiej strony – decyduje, czy dłużnik wykona swoją część umowy. Jeżeli odpowiedź jest przecząca lub nie została podana w rozsądnym terminie, druga strona ma prawo do wypowiedzenia umowy. Umowa, zgodnie z którą dłużnik dokona płatności z tytułu długu będącego

przedmiotem restrukturyzacji lub związanej z tego rodzaju długiem, jest nieważna, chyba że zobowiązanie do dokonania płatności opiera się na zatwierdzonym planie restrukturyzacyjnym.

Pracodawca objęty procedurą restrukturyzacji jest uprawniony, pod pewnymi warunkami, do wypowiedzenia umowy o pracę niezależnie od czasu, na jaki została ona zawarta, z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia.

Czynność prawną, którą można by było uznać za bezskuteczną, gdyby zamiast wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego złożony został wniosek o ogłoszenie upadłości, można uznać za bezskuteczną na wniosek wierzyciela w postępowaniu restrukturyzacyjnym na takich samych podstawach, jakie wymieniono w ustawie o zwrocie majątku do masy upadłości.

Restrukturyzacja długów

Dłużnik musi zrzec się majątku, który nie jest mu niezbędny do zaspokojenia podstawowych potrzeb i który uzyskał z tytułu płatności ratalnej lub dzierżawy z opcją zakupu. Dłużnik jest uprawniony do wypowiedzenia umowy najmu, w ramach której jest on najemcą, lub do wypowiedzenia dowolnej innej umowy konsumenckiej lub umowy dzierżawy z opcją zakupu z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia, którego bieg rozpoczyna się z chwilą doręczenia wypowiedzenia. Osoba, która przed wszczęciem postępowania zobowiązała się do spełnienia świadczenia umownego na rzecz dłużnika, ale nie spełniła tego świadczenia w chwili wszczęcia postępowania, jest uprawniona do żądania jego spełnienia, jeżeli spełnienie świadczenia można uznać za czynność wchodzącą w zakres czynności zwykłego zarządu dłużnika. Umowa, zgodnie z którą dłużnik ponosi odpowiedzialność z tytułu restrukturyzacji długów lub w związku z nią, jest nieważna, chyba że odpowiedzialność dłużnika przewidziano w planie spłaty lub w odpowiednich przepisach.

Czynność prawną, którą można by było uznać za bezskuteczną, gdyby zamiast wniosku o otwarcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów złożony został wniosek o ogłoszenie upadłości, można uznać za bezskuteczną na wniosek wierzyciela w postępowaniu w przedmiocie restrukturyzacji długów na takich samych podstawach, jakie wymieniono w ustawie o zwrocie majątku do masy upadłości.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Upadłość

Po wszczęciu postępowania upadłościowego nie można wytoczyć żadnego powództwa w odniesieniu do majątku wchodzącego w skład masy upadłości w celu uzyskania tytułu wykonawczego dotyczącego wierzytelności będącej przedmiotem postępowania upadłościowego oraz nie można stosować żadnych środków egzekucyjnych wobec majątku wchodzącego w skład masy upadłości, aby wyegzekwować wierzytelność będącą przedmiotem postępowania upadłościowego. Wierzyciel chroniony zabezpieczeniem może jednak wytoczyć powództwo w celu egzekucji wierzytelności zabezpieczonej.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Co do zasady po wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego dłużnik jest objęty zakazem spłaty wierzycieli, a wierzyciele są objęci zakazem windykacji długu, tj. nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu podlegającego restrukturyzacji lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. W niektórych przypadkach wierzyciel zabezpieczony może złożyć w sądzie wniosek o zezwolenie na wykorzystanie zabezpieczenia w celu uzyskania spłaty. Sąd może udzielić zgody na przykład wówczas, gdy nie ulega wątpliwości, że w świetle porozumień w zakresie restrukturyzacji nie jest konieczne zachowanie majątku stanowiącego zabezpieczenie, który znajduje się w posiadaniu dłużnika. Co do zasady po wszczęciu postępowania nie można stosować wobec dłużnika środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego orzeczonych przez sąd.

Restrukturyzacja długów

W postępowaniu w przedmiocie restrukturyzacji długów, tak jak w postępowaniu restrukturyzacyjnym, wierzyciel podlega nakazowi zawieszenia windykacji długu. Jeżeli dług jest objęty nakazem zawieszenia spłaty, nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. Nie można stosować wobec dłużnika żadnych środków w celu windykacji długu objętego nakazem zawieszenia spłaty lub w celu zabezpieczenia jego spłaty. Ponadto nie wymierza się dłużnikowi kar za opóźnienie w płatnościach. W niektórych przypadkach wierzyciel zabezpieczony może jednak złożyć w sądzie wniosek o zezwolenie na wykorzystanie zabezpieczenia w celu uzyskania spłaty. Sąd może udzielić zgody na przykład wówczas, gdy majątek stanowiący zabezpieczenie nie zostanie uznany za niezbędny do zaspokojenia podstawowych potrzeb dłużnika lub jeżeli dłużnik nie potrzebuje tego majątku do kontynuowania swojej działalności.

Wierzyciel może wytoczyć powództwo lub wnieść o wszczęcie innego rodzaju postępowania, aby zachować swoje prawo do egzekucji lub uzyskać tytuł egzekucyjny. Co do zasady, niezależnie od przepisów dotyczących zakazów związanych z otwarciem postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów, wierzyciel może również złożyć wniosek o wydanie postanowienia nakazującego zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego oraz o wykonanie takiego postanowienia.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Upadłość

W chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik traci na rzecz syndyka masy upadłości prawo zarządu majątkiem należącym do masy upadłości. W rezultacie syndyk masy upadłości zyskuje prawo do występowania w charakterze strony w sprawach dotyczących majątku należącego do masy upadłości: syndyk masy upadłości może złożyć wniosek o wznowienie postępowania sądowego pomiędzy dłużnikiem a osobami trzecimi w przedmiocie majątku należącego do masy upadłości. Jeżeli syndyk sam nie skorzysta z tej możliwości, dłużnik może wznowić postępowanie. Podobnie syndyk masy upadłości może złożyć wniosek o wznowienie postępowania sądowego prowadzonego wobec dłużnika w przedmiocie wierzytelności objętej postępowaniem upadłościowym. Jeżeli syndyk odmawia odpowiedzi na powództwo, a dłużnik nie jest zainteresowany wznowieniem postępowania, powód może złożyć wniosek o umorzenie postępowania.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Dłużnik jest nadal uprawniony do wykonywania swojego prawa do podejmowania czynności w zawieszonym postępowaniu sądowym lub w innym odpowiednim postępowaniu, którego jest stroną, chyba że zarządca podejmie decyzję o wykonaniu tego prawa. Ten sam przepis ma zastosowanie do postępowań sądowych lub innych postępowań, które zostaną zawieszane po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.

Zarządcy przysługuje prawo do wytaczania powództw lub wnoszenia o wszczęcie postępowania sądowego lub innego odpowiedniego postępowania w imieniu dłużnika, jak również do podejmowania czynności w postępowaniu w miejsce dłużnika. Ponadto zarządca może przyjąć zawiadomienie w imieniu dłużnika.

Restrukturyzacja długów

Wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów pozostaje bez uszczerbku dla zawisłych postępowań sądowych lub prawa dłużnika do podejmowania czynności w postępowaniu.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

Upadłość

Wierzyciel może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości.

Wierzyciele nadzorują zarząd masą upadłości w postępowaniu upadłościowym. Zarząd masą upadłości sprawują wierzyciele w zakresie, w jakim o danej kwestii zgodnie z prawem nie decyduje lub nie rozstrzyga jej syndyk masy upadłości. Ponadto wierzyciele mogą zachować to prawo w odniesieniu do

czynności zwykłego zarządu masą upadłości lub delegować niektóre czynności zarządu na syndyka masy upadłości. Prawo zarządu przysługuje tym wierzycielom, którym przysługuje wierzytelność w postępowaniu upadłościowym wobec dłużnika i którzy taką wierzytelność zgłosili. Wierzyciele w postępowaniu upadłościowym nabywają prawo zarządu w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego i tracą je w chwili jego zakończenia. Głównym organem decyzyjnym jest zgromadzenie wierzycieli, lecz można również zastosować innego rodzaju procedury decyzyjne. Wierzyciele mogą również powołać radę wierzycieli, aby działała jako organ ds. negocjacji i współpracy pomiędzy syndykiem masy upadłości a wierzycielami. Siłę głosu wierzycieli ustala się na podstawie ich bieżących wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. Uchwały zgromadzenia wierzycieli zapadają wówczas, gdy opowiedzą się za nimi wierzyciele, których całkowita siła głosu przewyższa połowę głosów wszystkich wierzycieli uczestniczących w głosowaniu. W przypadku alternatywnych procedur decyzyjnych głosy liczy się na podstawie siły głosu wierzycieli wyrażających swoją opinię.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wierzyciel może złożyć wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego.

Można powołać radę wierzycieli jako wspólnego pełnomocnika wierzycieli. Rada reprezentuje wszystkie grupy wierzycieli, a do jej obowiązków należy pomoc zarządcy w wykonywaniu jego obowiązków oraz monitorowanie czynności podejmowanych przez niego w imieniu wierzycieli. Rada podejmuje uchwały zwykłą większością głosów.

Podczas sporządzania projektu planu restrukturyzacyjnego zarządca negocjuje z radą wierzycieli oraz, w stosownych przypadkach, z poszczególnymi wierzycielami. Ponadto wierzyciele lub grupy wierzycieli, których wierzytelności przewyższają określoną w przepisach kwotę, są uprawnieni do przedstawienia projektu planu restrukturyzacyjnego. Po sporządzeniu projektu planu restrukturyzacyjnego przekazuje się go wierzycielom do zatwierdzenia. W przypadku braku przeszkód uniemożliwiających zatwierdzenie planu można go zatwierdzić za zgodą wszystkich wierzycieli, za zgodą większości w każdej z grup wierzycieli oraz, pod pewnymi warunkami, nawet bez uzyskania zgody większości we wszystkich grupach wierzycieli.

Restrukturyzacja długów

Wierzyciel nie może złożyć wniosku o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów wobec osoby fizycznej. Co do zasady przed złożeniem wniosku o otwarcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów dłużnik ustala jednak, czy istnieje możliwość wynegocjowania układu z wierzycielami. Zgodnie z ustalonymi praktykami kredytowymi i praktykami w zakresie windykacji długów wierzyciel współpracuje w celu zawarcia układu. Wierzycielowi zapewnia się możliwość złożenia oświadczenia dotyczącego wniosku o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów oraz projektu planu spłaty. Na wniosek wierzyciele przekazują na piśmie szczegółowe informacje dotyczące przysługującej im wierzytelności. Zatwierdzony plan spłaty można zmienić na wniosek wierzyciela lub można go unieważnić z określonych powodów.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Upadłość

Zarząd majątkiem należącym do masy upadłości należy sprawować z należytą starannością i dbałością. Jednym z obowiązków syndyka masy upadłości jest sprzedaż majątku należącego do masy upadłości. Syndyk masy upadłości przeprowadza likwidację majątku należącego do masy w sposób najkorzystniejszy dla masy, aby dochód uzyskany ze sprzedaży był jak najwyższy. Zabezpieczenie należące do masy upadłości można sprzedać wyłącznie wówczas, gdy wierzyciel, któremu udzielono zabezpieczenia, zgadza się na sprzedaż lub gdy sąd udzieli na nią zgody. Nie można przenieść własności majątku należącego do masy upadłości na syndyka masy upadłości, asystentów syndyka masy upadłości lub osoby związane z syndykiem masy upadłości lub jego asystentem.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa i restrukturyzacji długów

Uprawnienia przysługujące zarządcy są ograniczone do prawa dostępu do informacji wymaganych w celu wywiązania się z jego obowiązków. Dłużnik zachowuje tytuł prawny do swojego majątku i prawo jego posiadania, zaś zarządcy nie przysługuje prawo do użytkowania majątku dłużnika lub jego sprzedaży. W toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów zarządcy można jednak nakazać likwidację majątku i zastosowanie powiązanych z nią środków oraz dokonanie uzgodnień, jak również przekazanie uzyskanych środków pieniężnych odbiorcom.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Upadłość

Wierzytelność w postępowaniu upadłościowym oznacza dług dłużnika oparty na podstawie prawnej, która zaistniała przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Ponadto wszystkie wierzytelności chronione zabezpieczeniem oraz wierzytelności, których podstawa lub kwota jest warunkowa, sporna lub z innych względów niepewna, kwalifikują się jako wierzytelności w postępowaniu upadłościowym. W przypadku zadłużenia o charakterze ciągłym za wierzytelność w postępowaniu upadłościowym uznaje się tę część długu, która powstała w okresie przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Wierzytelności, które powstały po wszczęciu postępowania upadłościowego, uznawane są za wydatki administracyjne, tj. dług masy upadłości, który spłaca się w całości z majątku należącego do masy upadłości.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Długi, które powstały po złożeniu wniosku, spłaca się w terminie ich wymagalności. Ta sama zasada ma zastosowanie do opłat, kosztów i innych bieżących wydatków opartych na stosunku umownym o charakterze ciągłym lub umowie o charakterze ciągłym dotyczącej użytkowania lub posiadania w zakresie, w jakim odnoszą się one do okresu następującego po złożeniu wniosku.

Restrukturyzacja długów

Postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów obejmuje wszystkie długi dłużnika, które istniały przed wszczęciem postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów. Obejmują one zobowiązania zabezpieczone i długi, które są warunkowe, sporne lub z innego względu niepewne co do ich kwoty lub podstawy, jak również odsetki od tych długów narosłe w okresie od wszczęcia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów do zatwierdzenia planu spłaty, jak również wydatki związane z windykacją i egzekucją tego rodzaju długów, jeżeli nakazano ich pokrycie przez dłużnika.

Długi, które nie są objęte postępowaniem w przedmiocie restrukturyzacji długów, spłaca się w terminie ich wymagalności.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Upadłość

Aby uzyskać prawo do zaspokojenia wierzytelności odnoszącej się do postępowania upadłościowego wierzyciel zgłasza ją na piśmie (zgłoszenie wierzytelności). Zgłoszenie należy doręczyć syndykowi masy upadłości nie później niż w przewidzianym terminie zgłoszenia. W zgłoszeniu wskazuje się na przykład kwotę główną wierzytelności, narosłe odsetki oraz podstawę wierzytelności i odsetek. Zgłoszenie można również zmienić lub uzupełnić po upływie terminu zgłoszenia. Wierzytelność można także zgłosić z mocą wsteczną, jeżeli wierzyciel uiści na rzecz masy upadłości dodatkową opłatę, chyba że poda wystarczające usprawiedliwienie niezgłoszenia wierzytelności w terminie. Syndyk masy upadłości może uwzględnić wierzytelność objętą postępowaniem upadłościowym w projekcie listy wierzytelności, jeżeli nie wniesiono sprzeciwu wobec podstawy i kwoty wierzytelności.

Syndyk masy upadłości sprawdza zasadność zgłoszonych wierzytelności oraz ich możliwą pozycję w kolejności zaspokajania. Wierzytelność dającą prawo do zaspokojenia uwzględnia się w projekcie listy wierzytelności. Syndyk masy upadłości, wierzyciel lub dłużnik mogą wnieść sprzeciw wobec uwzględnienia

konkretnej wierzytelności w projekcie listy wierzytelności. Sprzeciw musi być szczegółowy i uzasadniony. Jeżeli wierzytelność została zakwestionowana, syndyk masy upadłości zapewnia wierzycielowi możliwość ustosunkowania się do skargi oraz przedstawienia dowodów na poparcie wierzytelności. Wierzytelność, której nie zakwestionowano, zostaje uznana.

Następnie syndyk masy upadłości sporządza listę wierzytelności, uwzględniając wniesione sprzeciwy i oświadczenia, oraz przedkłada ją sądowi do zatwierdzenia. Sąd rozpatruje wniesione sprzeciwy i inne zastrzeżenia. Jeżeli sprzeciwu nie można rozpatrzyć podczas rozprawy, rozpatruje się go odrębnie w postępowaniu cywilnym. Ostatnim etapem jest zatwierdzenie listy wierzytelności przez sąd.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Dłużnik załącza do wniosku o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego oświadczenie dotyczące wierzycieli, długów i ich zabezpieczeń. Wydając postanowienie o wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego, sąd wyznacza termin, w którym wierzyciele muszą zgłosić zarządcy na piśmie swoje wierzytelności, jeżeli różnią się one od wierzytelności zgłoszonych przez dłużnika.

Jeżeli przekazano sądowi projekt planu restrukturyzacyjnego, zapewnia on stronom postępowania możliwość wniesienia do zarządcy sprzeciwu wobec wierzytelności uwzględnionych w projekcie, jak również możliwość złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego projektu w wyznaczonym terminie lub wzywa strony do stawiania się przed sądem w celu ich przesłuchania. Zarządca, jak i dłużnik mogą wnieść sprzeciw w imieniu dłużnika. W miarę możliwości sąd rozpatruje sprzeciwy i rozpoznaje sprawę jednocześnie z rozpatrywaniem projektu lub może skierować sprawę do rozpoznania w odrębnym postępowaniu sądowym. Po wydaniu przez sąd postanowienia w przedmiocie spornej restrukturyzacji zadłużenia osoba, która sporządziła projekt, ma możliwość jego skorygowania, zmiany lub uzupełnienia. Następnie wierzyciele głosują nad projektem planu restrukturyzacyjnego.

Co do zasady dług zaciągnięty w czasie trwania postępowania restrukturyzacyjnego, który nie został zgłoszony przez dłużnika lub wierzyciela i o którym zarządca nie dowiedział się w inny sposób przed zatwierdzeniem planu restrukturyzacyjnego, wygasa w chwili zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego.

Restrukturyzacja długów

W przypadku wydania postanowienia o wszczęciu postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów sąd doręcza wierzycielom egzemplarze postanowienia sądu, wniosku oraz projektu planu spłaty sporządzonego przez dłużnika. Sąd ustala również termin dokonania przez wierzycieli pisemnych zgłoszeń dotyczących kwot długów podlegających restrukturyzacji, jeżeli różnią się one od kwot zgłoszonych przez dłużnika, jak również termin złożenia przez wierzycieli pisemnych oświadczeń dotyczących wniosku i projektu planu spłaty sporządzonego przez dłużnika oraz możliwych sprzeciwów wobec długów uwzględnionych w tym projekcie.

Sprzeciwy rozpatruje się w toku postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów w ramach planu spłaty, jeżeli nie powoduje to znacznego przedłużenia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów. W przeciwnym razie sąd skieruje sprawę do rozpoznania w odrębnym postępowaniu lub w toku innej procedury. Plan spłaty może następnie zostać zatwierdzony, pod warunkiem że sąd uwzględnił wniosek dłużnika o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów.

Plan spłaty można zmienić na wniosek dłużnika lub wierzyciela, jeżeli po jego zatwierdzeniu wykazane zostanie istnienie długu podlegającego restrukturyzacji. W przypadku wykazania istnienia długu podlegającego restrukturyzacji po wykonaniu planu spłaty, dłużnik spłaca go do kwoty, którą uiszczono by na rzecz wierzyciela, gdyby dług został uwzględniony w planie spłaty.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Co do zasady we wszystkich rodzajach postępowań w związku z niewypłacalnością wierzytelności są uznawane za równe, tj. każdy wierzyciel jest w równym stopniu uprawniony do zaspokojenia z wypłaconych środków pieniężnych proporcjonalnie do przysługującej mu wierzytelności. Wyjątki od tej zasady obejmują przepisy dotyczące uprzywilejowania i podporządkowania wierzytelności.

Upadłość

Spłaty wierzycieli w postępowaniu upadłościowym dokonuje się zgodnie z zatwierdzoną listą wierzytelności. Przepisy dotyczące uprzywilejowania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym w przypadkach, w których majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzytelności, zawiera ustawa o uprzywilejowaniu wierzytelności (Laki velkoijen maksunsaantijärjestyksestä 1578/1992).

Wierzytelności chronione zabezpieczeniem lub prawem zatrzymania są wierzytelnościami uprzywilejowanymi, podobnie jak wierzytelności związane z restrukturyzacją przedsiębiorstwa, świadczeniami alimentacyjnymi płatnymi na rzecz dziecka i zastawami na majątku przedsiębiorstw. Wierzytelności podporządkowane względem innych wierzytelności oraz kolejność między nimi określono w przepisach szczególnych. Tego rodzaju wierzytelności obejmują na przykład odsetki i kary z tytułu opóźnienia w płatnościach odnoszące się do wierzytelności nieuprzywilejowanej, które narosły do chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, oraz inne opłaty określone w prawie publicznym, takie jak grzywny i kary pieniężne.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wierzyciele, którym poza postępowaniem restrukturyzacyjnym przysługiwałoby prawo do zaspokojenia wierzytelności w równym stopniu, mają równy status w zakresie restrukturyzacji długów w ramach planu restrukturyzacyjnego. Plan restrukturyzacyjny może jednak stanowić, że wierzycieli, którym przysługują drobne wierzytelności, należy spłacić w całości.

Wobec długów zabezpieczonych można stosować wyłącznie ograniczone środki restrukturyzacji długów, ponieważ nie można zmniejszyć kwoty głównej długu zabezpieczonego. Restrukturyzacja długów pozostaje bez uszczerbku dla istnienia lub treści prawa wierzyciela do wierzytelności zabezpieczonej.

W przypadku restrukturyzacji długów odsetki i inne koszty kredytowe narosłe w toku postępowania restrukturyzacyjnego z tytułu restrukturyzacji długów innych niż długi zabezpieczone uznaje się za długi podporządkowane.

Restrukturyzacja długów

Dostępne środki finansowe dłużnika oraz środki finansowe uzyskane w wyniku likwidacji jego majątku zostają podzielone w celu spłaty długów zwykłych proporcjonalnie do ich wysokości. Można zastosować środki restrukturyzacji długów do długu zwykłego, ale nie można uchylić obowiązku spłaty długów zabezpieczonych. Restrukturyzacja długów pozostaje bez uszczerbku dla istnienia lub treści prawa wierzyciela do wierzytelności zabezpieczonej. Stosuje się mechanizm najmniej szkodliwy dla wierzyciela, lecz wciąż wystarczający, by naprawić sytuację finansową dłużnika. Ostatnimi zobowiązaniami, które należy zaspokoić z dostępnych środków finansowych i środków finansowych uzyskanych w wyniku likwidacji, są długi, które byłyby podporządkowane w przypadku ogłoszenia upadłości wobec dłużnika, oraz odsetki, które narosły w okresie od wszczęcia postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów do zatwierdzenia planu spłaty.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Upadłość

Sądowe postępowanie upadłościowe zostaje zakończone z chwilą sporządzenia planu podziału. Ogłoszenie upadłości następuje po zatwierdzeniu przez wierzycieli sprawozdania końcowego. Syndyk masy upadłości sporządza sprawozdanie końcowe po rozliczeniu masy upadłości i likwidacji majątku należącego do masy. Sprawozdanie końcowe może zostać sporządzone, nawet jeżeli masa częściowo nie została rozliczona, ponieważ nie sprzedano zabezpieczenia lub innych składników majątku o niskiej wartości lub ponieważ wierzytelność objęta postępowaniem upadłościowym lub nieznaczna część wierzytelności jest niepewna.

W toku postępowania upadłościowego można zawrzeć układ kończący postępowanie upadłościowe, jeżeli na jego zawarcie zgadza się dłużnik i większość wierzycieli. W przypadku zatwierdzenia układu zwalnia się syndyka masy upadłości z jego obowiązków, a wierzyciele w postępowaniu upadłościowym tracą przysługujące im prawo zarządu.

Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania upadłościowego, jeżeli fundusze masy upadłości są niewystarczające do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego lub jeżeli kontynuowanie postępowania upadłościowego byłoby z innego powodu bezzasadne. Sąd nie może jednak wydać postanowienia o umorzeniu postępowania upadłościowego, jeżeli podjęto decyzję o jego kontynuowaniu w ramach zarządu przymusowego. Przesłanki kontynuowania postępowania upadłościowego w ramach zarządu przymusowego mogą obejmować na przykład potrzebę nadzorowania dłużnika. Zarząd przymusowy ustaje po zatwierdzeniu sprawozdania końcowego.

Sąd może uchylić postanowienie o ogłoszeniu upadłości z ważnego powodu w terminie ośmiu dni od dnia wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Odpowiedzialność za długi nie wygasa po zakończeniu postępowania upadłościowego. Dłużnika nie zwalnia się z odpowiedzialności za długi objęte postępowaniem upadłościowym, których nie spłacono w całości w toku postępowania upadłościowego.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Sądowe postępowanie restrukturyzacyjne kończy się z chwilą zatwierdzenia planu restrukturyzacyjnego. Zatwierdzenie planu przywraca dłużnikowi swobodę działania i prowadzi do ustania skutków prawnych związanych z otwarciem postępowania, takich jak zakaz spłaty długów i ich windykacji. Po zatwierdzeniu planu restrukturyzacyjnego kwestie związane z podlegającymi restrukturyzacji długami reguluje plan restrukturyzacyjny, przy czym co do zasady wszelkie nieznanne długi podlegające restrukturyzacji wygasają.

Sąd może – na wniosek nadzorca lub wierzyciela – postanowić o unieważnieniu planu restrukturyzacyjnego, jeżeli dłużnik naruszył jego postanowienia, przy czym naruszenie to nie było drobne. Plan restrukturyzacyjny unieważnia się również w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika przed wykonaniem planu. Sąd może również postanowić o zamknięciu restrukturyzacji długów w ramach planu restrukturyzacyjnego odnoszącego się do określonego wierzyciela na przykład w przypadku rażącego naruszenia określonych w planie obowiązków dłużnika względem wierzyciela. Po zamknięciu restrukturyzacji wierzycielowi przysługują te same prawa, które przysługiwały mu przed zatwierdzeniem planu restrukturyzacyjnego.

W chwili wykonania planu restrukturyzacyjnego nadzorca lub – w jego braku – dłużnik przedstawia sprawozdanie końcowe z wykonania planu.

Restrukturyzacja długów

Sądowe postępowanie w przedmiocie restrukturyzacji długów zostaje zakończone w chwili zatwierdzenia przez sąd planu spłaty. Zatwierdzony plan spłaty reguluje kwestie związane z podlegającymi restrukturyzacji długami. Zobowiązania płatnicze określone w planie spłaty są wiążące dla dłużnika do chwili wywiązania się ze wszystkich określonych zobowiązań. Niezależnie od wykonania planu spłaty zobowiązania dłużnika określone w planie pozostają wiążące w zakresie, w jakim się z nich nie wywiązano. Dłużnika nie można zwolnić z obowiązku spłaty pozostałych długów do chwili wywiązania się ze wszystkich zobowiązań określonych w planie spłaty.

Plan spłaty unieważnia się w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika przed wykonaniem planu. Sąd może – na wniosek dłużnika lub wierzyciela – postanowić o unieważnieniu planu spłaty, jeżeli dłużnik uchybił swoim obowiązkom określonym w przepisach. Po unieważnieniu wierzycielowi przysługują te same prawa, które przysługiwały mu przed restrukturyzacją długów.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Upadłość

Odpowiedzialność za długi nie wygasa po zakończeniu postępowania upadłościowego: dłużnik wciąż ponosi odpowiedzialność za długi objęte tym postępowaniem, których nie spłacono w całości w jego toku.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Wierzycielom przysługuje prawo do zaspokojenia przysługujących im wierzytelności wyszczególnionych w planie restrukturyzacyjnym, przy czym restrukturyzacja zostaje zakończona dopiero w chwili wykonania wszystkich zobowiązań objętych planem. Po wykonaniu planu wierzycielom nie przysługuje już zatem prawo do zaspokojenia.

Restrukturyzacja długów

Kwestie związane z podlegającymi restrukturyzacji długami reguluje plan spłaty. Związane z tym terminy określa się w planie spłaty. Niezależnie od wykonania planu spłaty określone w nim zobowiązania dłużnika pozostają wiążące do chwili ich wykonania. Po wykonaniu planu spłaty wierzycielom nie przysługuje już prawo do zaspokojenia.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Upadłość

Koszty postępowania upadłościowego obejmują opłaty sądowe uiszczane w czasie jego trwania, koszty syndyka masy upadłości oraz pozostałe koszty z tytułu kontroli masy upadłości i zarządzania nią.

Koszty postępowania upadłościowego pokrywa się z funduszy masy upadłości. Jeżeli fundusze masy upadłości nie są wystarczające, wierzyciel może zobowiązać się do ich pokrycia, aby nie dopuścić do umorzenia postępowania upadłościowego.

Sąd może również postanowić o kontynuowaniu postępowania upadłościowego przy jednoczesnym ustanowieniu zarządu przymusowego, jeżeli uzna takie rozwiązanie za uzasadnione, na przykład ze względu na to, że fundusze masy upadłości są niewystarczające. W takim przypadku zwalnia się syndyka masy upadłości z jego obowiązków, a wierzyciele w postępowaniu upadłościowym tracą przysługujące im prawo zarządu. Koszty postępowania upadłościowego z tytułu ustanowienia zarządu przymusowego pokrywa Skarb Państwa w zakresie, w jakim fundusze masy upadłości nie wystarczają na pokrycie tego rodzaju kosztów.

Restrukturyzacja przedsiębiorstwa

Koszty postępowania, takie jak wynagrodzenie zarządcy, pokrywa się z majątku dłużnika. Druga strona może się również zobowiązać do pokrycia kosztów, jeżeli jedną z przeszkód uniemożliwiających restrukturyzację jest prawdopodobieństwo, że majątek dłużnika nie wystarczy na pokrycie kosztów postępowania.

Wierzyciele są zobowiązani do zwrotu wydatków rady wierzycieli. Osoba, która ma zamiar skorzystać z przysługującego jej prawa do przedstawienia projektu planu restrukturyzacyjnego, sama pokrywa koszty jego sporządzenia.

Restrukturyzacja długów

Koszty postępowania obejmują opłatę za usługi zarządcy (w rozsądnej wysokości) oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków. Co do zasady dłużnik pokrywa koszty i wydatki zarządcy w wysokości nieprzekraczającej swoich dostępnych środków finansowych w terminie czterech miesięcy od dnia zatwierdzenia planu spłaty lub zmienionego planu spłaty. Część kosztów i wydatków, której nie pokrył dłużnik, pokrywa Skarb Państwa. W przypadku oddalenia wniosku o wszczęcie postępowania w przedmiocie restrukturyzacji długów całość kosztów i wydatków pokrywa Skarb Państwa.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Przepisy dotyczące zwrotu do masy upadłości mają zastosowanie do wszystkich rodzajów postępowań w związku z niewypłacalnością.

W przypadku spełnienia określonych w przepisach przesłanek czynność rozporządzenia majątkiem przed wszczęciem postępowania upadłościowego może zostać uznana za bezskuteczną w drodze powództwa o zwrot do masy upadłości, roszczenia petytoryjnego lub powództwa o odszkodowanie. We wszystkich rodzajach postępowań w związku z niewypłacalnością do zwrotu majątku do masy upadłości mają zastosowanie przepisy ustawy o zwrocie majątku do masy upadłości (758/1991). Muszą istnieć podstawy zwrotu do masy upadłości.

Przesłanki wstępne istnienia podstaw zwrotu do masy upadłości, a tym samym uznania czynności za bezskuteczną, są następujące:

- w wyniku czynności prawnej nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie jednego z wierzycieli kosztem pozostałych wierzycieli, przeniesienie majątku poza zasięg wierzycieli lub zwiększenie całkowitej kwoty zadłużenia ze szkodą dla wierzycieli;
- dłużnik był niewypłacalny w chwili dokonywania czynności prawnej lub czynność prawna przyczyniła się do niewypłacalności dłużnika; w przypadku czynności prawnej obejmującej darowiznę dodatkową przesłanką wstępną jest nadmierne zadłużenie dłużnika lub fakt, że stał się on nadmiernie zadłużony w wyniku tej czynności prawnej;
- druga strona czynności prawnej wiedziała lub powinna była wiedzieć o niewypłacalności / nadmiernym zadłużeniu dłużnika lub skutkach tej czynności prawnej w odniesieniu do sytuacji finansowej dłużnika, jak również o innych czynnikach przesądzających o niewłaściwym charakterze tej czynności prawnej. Jeżeli druga strona czynności prawnej była blisko spokrewniona z dłużnikiem, uznaje się, że wiedziała ona o wyżej wymienionych czynnikach, chyba że może udowodnić, iż działała w dobrej wierze. Jeżeli czynności prawnej dokonano wcześniej niż na pięć lat przed wszczęciem postępowania upadłościowego, można uznać ją za bezskuteczną wyłącznie wówczas, gdy stroną czynności prawnej była osoba blisko spokrewniona z dłużnikiem. Spłatę długów dokonaną wcześniej niż na trzy miesiące przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania w związku z niewypłacalnością uznaje się za bezskuteczną, jeżeli dokonano jej z wykorzystaniem nietypowych środków płatniczych, jeżeli dokonano jej przedwcześnie lub jeżeli spłacona kwota zostanie uznana za znaczącą, biorąc pod uwagę fundusze masy upadłości. Spłaty nie można jednak uznać za bezskuteczną, jeżeli biorąc pod uwagę okoliczności, zostanie ona uznana za typową. Płatności wyegzekwowane w wyniku zajęcia również uznaje się za bezskuteczne, chyba że zajęcia dokonano na ponad trzy miesiące przed terminem. Stosowany termin jest dłuższy w odniesieniu do osób blisko spokrewnionych z dłużnikiem. Płatność uznaje się za bezskuteczną, nawet jeżeli wierzyciel działał w dobrej wierze.

Istnieją również przepisy szczególne dotyczące uznawania za bezskuteczne takich czynności prawnych jak: darowizna, podział majątku, potrącenie i wniesienie zabezpieczenia.

Ostatnia aktualizacja: 10/09/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.